

Leto VII.

V Ljubljani, 15. aprila 1911.

Štev. 4.

Za srečo.

Domlad gre v deželo. Minili so mračni in mrzli dnevi, solnce se izprehaja zmagovito po vedrem nebu, polja, travniki in vrtovi se odevajo v novo zeleno obleko, drevje in grmovje že odpira svoje popje, in kmalu se pojavijo črešnje v svojem cvetju, krasne in bele kakor mlade neveste. In po gajih in logih zagostoli in zažvižga tisočeren tičji zbor, hiteč gradit nova gnezdeca bodočemu zarodu.

Tudi človeku se zdi, kakor da so padli z njega zimski okovi. Duša mu je veselejša, duh podjetnejši, kri gorkejša. Kakor bi bil prišel iz temne ječe, hiti v naravo hrepeneč in srečen, da je preživel žalostno, mrtvo dobo zime in da more z novimi, svežimi močmi zopet na delo. Zopet na delo, ki mu edino more prinesiti zadovoljnost in srečo!

Srečo! Kaj je sreča? Odkar živi, misli in trpi človeštvo, išče in se bori vedno le za eno in isto, za srečo. Vse filozofske šole so izkušale najti odgovora na vprašanje: kaj je sreča? In še danes razmišljajo učenjaki in najpreprostejši kmetiči: kaj je sreča, za katero se bojuje, peha, teka in hrepeni vsak človek zase in vse človeštvo skupaj? Zdaj, ko plava nad nami mlada pomlad, pa je naše hrepenenje po sreči še živejše, gorkejše. In v srcu vsake gospodinje, ki se žrtvuje z vsem svojim razumom in delom le sreči svoje rodbine, svojih otrok in svojega moža, trepeta v pomladi še glasneje vprašanje: kako li dosežem srečo sebi in svojcem?

**Vsaka gospodinja, ki hoče 'Slovensko Gospodinjo' zastoj,
naj pošlje svoj naslov Kolinski tovarni v Ljubljani.**

Mislim, da je najočividnejša lastnost sreče mir. Tisti harmonični mir v čustvih in mislih, mir globoke notranje radosti, ki izvira iz zdrave, sveže deloljubnosti in zadovoljnosti. Najživejši in najčistejši izraz sreče pa je čustvo ljubezni. A kaj je ljubezen? Največja potreba naše bitnosti: živeti v drugem in za drugega ter oživeti iznova in živeti večno v človeštvu za človeštvo.

Nič ni strašnejšega za človeka kakor samotnost. Zločinci, obsojeni na dosmrtno ječo, so si rajši sami vzeli življenje, kakor da bi prenašali še dalje grozo samotne ječe. Človek pač ne more prenašati osamljenosti, ker je po svoji naravi družabno bitje. Zato se zbira človeštvo v skupnosti, gradi vasi, trge in mesta, se združuje v društva, prireja zabave, hodi na izprehod, kjer je mnogo ljudi, ter si išče družbe, da more, ž njo vred govoreč, glasno misliti in izražati svoje misli in svoja čustva. Veselje, ki ga delimo z drugimi, je za nas večje in višje; žalost, ki jo zaupamo drugim, je za nas lažja in manjša; navdušenje v družbi je za vsakogar lepše in vznosnejše; jeza, gnev in ogorčenje sredi ljudi je za vsakogar olajšujočejše in znosnejše. Toda človeški duši vendar še ne zadošča docela javna društvenost, zakaj v vsakem človeku gori skrita lučka, ki ugasne sredi množice in ki gori plamenoma le v tihi sobici domačnosti, lučka najnežnejših žarkov, ki jih moreta in smeta gledati in gojiti kvečjemu dva: on in ona, mož in žena. Zato si išče vsak človek poleg velike družbe, poleg dobrih znancev in prijateljev še čisto zase in le zase druge duše in drugega srca, da mu more zaupati svoje najskritejše, najsvetejše, najslajše želje in misli. Tudi to stremljenje je torej socialno, družabno, a vendarle omejeno na dve bitji, ljubezen spolska, ki se prelije v zakonsko ljubezen, iz katere pa se razraste ljubezen roditeljska. Izmed vseh čustev osrečuje človeka najpopolneje ta ljubezen, ker zadovoljuje najbolj človeški potrebi: živeti v drugem in za drugega, oživeti iznova v otrokih ter živeti v vnukih in pravnukih večno za človeštvo. Ta ljubezen najbolj ubija osamelost in občutje lastne ničnosti in minljivosti. Živeči z ženo in z otroci čutimo potrojeno, da živimo, in živimo, delamo, trpimo radi in hočemo še dolgo živeti. Živeči v rodbini izgubimo občutje praznosti, iluzornosti vseh svojih naporov, nevažnosti svojega obstanka. Četudi smo za svojo osebo že dosegli ali zamudili vse, se nekako oživimo iznova, ko vidimo sami sebe v novi obliki, v pomlajeni formi v svojih sinovih in hčerkah. Ž njimi začenjamo živeti zopet svojo mladost, na njih

Zahtevajte cikorijo

gledamo svoje nekdanje sanje, igre, skrbi, ideale in uspehe, ob njih — svojih ljubih otročičih — se nam vrača naša že davno zašla pomlad in naše vroče poletje. Tako preživljamo svoje življenje dvakrat trikrat ... Iz zakonske ljubezni se nam rodi hrepenenje po nesmrtnosti, in nesmrtni postanemo v resnici po svojih otrokih in po otrok otrokih. Človek samec živi in umrje brez sledu; človek oče in mati pa ne umrjeta nikdar več! Svobodno življenje ima svoje lepote, a rodbinsko življenje ima teh lepot v tisočkratni meri. Res, da rodbinsko življenje zahteva žrtev, toda podarja mu zato srečo, ki je samsko življenje ne pozna in niti ne slutí. Popoln človek, ki dosega res po naravi določeni mu smoter in najvišji razvoj čustvenosti, je le oče ali mati, medtem ko je samski človek cvet, ki uvene brez lista in sadu. Gotovo je tudi resnica, da so bolesi, ki jih včasih prinaša rodbina, hujše in strašnejše, kakor jih more kdaj doživeti samec ali samica. Toda tudi te bolesi so očetu ali materi ničevne v primeri s srečo in razkošjem, ki jima ga je dajala tekom življenja ljubezen zakonska in ljubezen roditeljska. Tudi rodbinsko življenje je viharo, polno bojov, skrbi in nezgod; tudi rodbinsko življenje ni mirnostoječa mlaka, nego burnotekoča reka sredi skal in prepadov. Gotovo. Ali življenja sploh ni drugačnega, in prav je, da ga ni. Bilo bi sicer dolgočasno, brez ciljev, brez triumfov. Brez borbe ni zmage, brez glasbe ni plesa. Mir globoke notranje radosti, izvirajoče le iz zdrave, sveže deloljubnosti in zadovoljnosti samega s seboj, ta mir nam donša le uspešna borba za naše ljubljene otroke in vnuke, v katerih bomo še živeli, ko se vrne pomlad še stokrat in stokrat v našo sveto domovino. In z očmi svojih pravnukov bomo gledali zopet in zopet, kako se pomladansko solnce izprehaja zmagovito po vedrem nebu, kako se belijo na obronkih dehteče črešnje kakor mlade neveste, — in naša nesmrtna duša se bo v srcih naših prapravnukov veselila vedno iznova tisočglasnega tičjega zbora, hitečega gradit nova gnezdeca bodočemu zarodu.

In še takrat bomo srečni! F. G.

JOS. PREMK:

Velika noč.

Do obgozdnih jasad so vzcetele prve rože, motni potoki so tekli v dolino in se razlivali po travnikih, kajti solnce se je vozilo po modrem nebu in topilo sneg po gorskih hrbtih in slemenih. Tako je kazalo vse, da bo Velika noč lepa in solnčna; že na Cvetno nedeljo je priklilo iz popja črešnjevo cvetje in ob mejah in cestnih parobkih je cvetelo vse polno trobentic. Topli vetrovi so veli čez dolino in nebo se je smejal že ves teden v sinji modrini . . .

Kodrasova Manica je prihajala vsako jutro že na vse zgodaj na vežni prag in se pazno ozirala po dolini — li ne zagleda morda kje kake sumljive meglice ali na nebu kakega oblčka, ki bi ji naznanjal, da se bo vreme izpremenilo. Pa se je vsakokrat obrnila nazaj v vežo z zadovoljnim obrazom in vsakokrat se je takoj nato začula iz hiše vesela pesem . . .

Tako je skrbelo Kodrasovo Manico, da bi ne bila Velika noč deževna ali morda celo snežena, ker je bila tisto leto zelo zgodaj, pa je kazalo vendar vse tako, da se bodo Maničine želje izpolnile. Kajti čim bliže so prihajali velikonočni prazniki, tem lepši so postajali dnevi.

Maničino srce se je topilo veselja ob misli, da jo loči od dolgo pričakovanega trenutka samo še par dni in kadar je le količkaj utegnila, je smuknila v svojo kamrico in pregledala novo, praznično obleko, svilnat predpasnik in vse, s čimer se je hotela odličiti na Veliko nedeljo, da bi tem bolj ugajala njemu, ki pride od vojakov na velikonočne počitnice.

Kajti Klepčev Matjaž, ki je veljal v vasi za najlepšega in najmočnejšega fanta, je služil pri vojaki in tako se je govorilo, da dobi Manica od njega večkrat kako pismo. Kaj da ji pisari in zakaj da ima ravno njej toliko povedati, tega od Manice ni zvedel nikdo, niti njena mati, niti Matjažev oče, ki bi nikoli ne privolil, da bi vzel njegov edini sin za ženo Manico, ki ni imela pod milim bogom nič drugega, kakor lep zagorel obrazek in dvoje čudovito temnih oči, v katerih je videl Klepčev Matjaž vso svojo srečo . . .

Kdaj in kako sta se tako natanko spoznala, ni vedel nikdo, a če je kosil Matjaž tam kje na travniku, je imela Manica gotovo

Zahtevajte Holinsko cikorijo

kako opravilo, da je morala mimo njega — in če je hitela Manica zjutraj ali zvečer na korito, je Matjaža gotovo prinesla pot tam mimo, in ob taki priliki se ni nikoli zgodilo, da bi ne spregovorila par prijaznih besed.

Ob nedeljah pa sta šla iz cerkve pogostokrat kar vpricho vseh fantov in deklet lepo skupaj in še po stezi za vasjo sta jo mnogokrat zavila, tako, da je prišla naposled ta novica tudi do Matjaževega očeta, ki se je silno razhudil. Tolkel je s pestjo ob mizo in celo napil se je tisti dan, kar ni bila njegova navada. V krčmi pa, ko mu je vino razvozlalo jezik, je govoril tako, da se raje obesi, kakor pa dovoli, da bi prišla Manica v njegovo hišo za »mlado.«

»Kaj bil?« je kričal. »Dovolj je drugih, ki kaj imajo in ne pridejo prazne k hiši, ne pa taka bajtarica!«

In tako se je zvedela ta stvar silno hitro po vasi.

Od tistikrat Manica in Matjaž sicer nista govorila več tako očitno, tudi iz cerkve je ob nedeljah ni spremljal — ali sedaj, ko je služil pri vojakih, pa ji je pisaril več kakor svojemu očetu in več kot vsem drugim.

Mnogokrat, ko je po vasi že vse utihnilo in so pogasile že vse luči po bajtah in hišah, je prižgala Manica v svoji kamrici lojeno svečo, poségla pod zglavje in se zatopila v njegovo pisanje. Posebno tisto zadnje pismo, ki ga je dobila na Cvetno nedeljo, je prebrala že deset in desetkrat . . .

Na Veliko noč — ji je pisal — se vidiva gotovo. Na Veliko soboto pridem domov, seveda ne bova mogla govoriti takoj, saj veš, zakaj . . . ampak v noči od Velike sobote na Veliko nedeljo pridem gotovo pod tvoje okno . . . —

Zato je Manica tako nestrpno čakala Velike noči.

In naposled je napočila Velika sobota, vsa solnčna in jasna kakor so bili drugi dnevi.

Mogočno so se oglasili proti poldnevu zvonovi, ki so molčali in žalovali tri dni, in v Maničinem srcu so odmevali kakor srebrno pritrkavanje.

Hodila je po veži nemirno, kakor da ima silno opravka, pa je bilo že vse lepo očiščeno: šipe na oknu, peč in miza in še tiste tri črke sv. Treh kraljev je napisala zjutraj na vrata tako lepo kolikor je pač mogla.

Po kosilu ji je prihitela povedat sosedova dekla, da je Matjaž že prišel, tako mogočen in svetel v svoji opravi kakor sam cesar.

Zahtevajte Zvezdno cikorijo!

»V županovi krčmi je,« je dejala — »in fantje se vrte okrog njega in se ga kar ne morejo nagledati.«

Manica je zarudela in je pogledala skozi okno, da bi prikrila svojo zadrego.

In tisto popoldne se ji je zdelo dolgo kakor večnost.

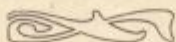
Ko se je vila iz cerkve procesija k svečanemu Vstajenju, se je pazno ozirala naokrog, pa ga ni zagledala nikjer in v srcu ji je postalo nekako težko . . .

In ko se je napotila potem iz cerkve proti domu, je krenila nalašč mimo županove gostilne. Veseli glasovi so se slišali iz nje in med njimi je spoznala tudi Matjaževega.

V mraku je odšla v svojo kamrico, kjer je sedla na rob postelje in zakrila obraz z rokami. Zopet je preživela v dhu vse ure, ki jih je kdaj prekramljala ž njim, vse srečne trenutke . . . in nocoj bode po dolgem času zopet gledala v njegove dobrodušne oči in mu izpovedala vse — kolikrat je mislila nanj in kako težko je čakala Velike noči, da ga zopet vidi. Počasi je potekal čas, in topiči, ki so pokali tam za vasjo v proslavo velikega praznika, kar niso hoteli potihniti.

Naposled je postala nekako utrujena, trepalnice so ji lezle skupaj, pa se je premagala siloma in čakala zvesto, kdaj potrka na okno . . . Že je udarila v vaškem zvoniku enajsta ura, ali Matjaža še vedno ni bilo. Takrat se je zazdelo Manici, kakor da je zaslišala neko daljnje kričanje, pa je nenadoma vse utihnilo . . . Kdaj je zaspala, ni vedela, a ko se je proti jutru prebudila, se je ozrla naokrog prestrašeno in začudeno, kajti on — ni potrkal na okno.

Ko je hitela v cerkev, pa ji je povedala tovarišica, da so njenega Matjaža zabodli minulo noč fantje med pretepom v županovi krčmi.

MANICA:

Gorjé.

Gorjé, komur poklica
doseči možno ni!
A mnogo bolj nesrečen
se meni oní zdi,
kdor le po lastni krivdi
poklic svoj izgreši!

Zahtevajte cikorijo

JOŽICA ŠPANOVA:

Gorelčevi.

eliko se je izpremenilo v naši vasi, odkar me ni bilo doma. Najbolj me je presenetil dogodek družine Gorelčeve. — Bili so naši najbližji sosedje, zato smo si bili bolj domači. Posebno sem ljubila štirinajstletno Marjetico. Bila je šibke in majhne postave, bledega obraza in velikih zamišljenih oči. Zelo resna je bila in malokdaj je obkrožil smeh njene ustnice. Še danes me boli, če se spomnim, koliko je morala trpeti. Njena mati se je namreč udajala pijančevanju. Zato je morala Marjetica opravljati vsa, četudi pretežka dela za njena leta; kadar ni mogla vsega storiti, jo je mati tepla neusmiljeno, dokler se ni zgrudila pred njo. Včasih se je z veliko težavo priplazila iz gostilne ter razgrajala in tolkla otroke, ki so jo prosili kruha. Oče je bil delavec v oddaljenih šumah in je prihajal le vsako nedeljo domov. Ker se mu je studila njegova vedno vinjena in živinsko surova žena, so pravili, da rad večkrat pogleda k Mlinarjevi Ani, vendar resnice ni vedel nihče. —

Bilo je neke nedelje večer, nebo se je zagrnilo v črne oblake, iz daljave se je slišalo gromenje. Pričakovati je bilo grozne nevihte. In res, komaj sem zaspala, se je vlila ploha, veter je tulil in strašen grom je pretresal zemljo, da so žvenkljala okna moje sobe.

Naenkrat zaslišim rahlo trkanje na okno; prestrašila sem se. Kaj je to? A že zaslišim drugič glasneje trkanje — in tenak tresoč glas je zaklical moje ime. Takoj sem spoznala Gorelčevo Marjetico in planila sem k oknu. Za Boga, kaj delaš tukaj v tej grozni viharni noči? — Zablislilo se je in videla sem, kako so tekle po njenem bledem obrazu solze. Dvignila je suhe ročice proti meni in z bolestnim glasom prosila: Če ne zavoljo mene, vsaj zavoljo moje matere pojdite z menoj, — da jo pomirite, kajti zopet razgraja in pobija, kar ji pride pod roke in vendar je reva, saj ne ve, kaj dela, meni se tako smili, a utolažiti je ne morem. Smilila se mi je uboga družina, a še bolj me je ganila velika ljubezen tega otroka do svoje matere, zato sem šla . . .

Ko sem jo prijela za mrzlo roko in jo bolj pogledala, sem opazila, da je bosa in le na pol opravljena. Zakaj se bolje ne oblečeš? Pogledaj, kako dežuje in tvoja obleka je vsa mokra! S strahom se me je oklenila ter ni ničesar odgovorila. Prišli sva

v korist obmejnim Slovencem!

do hiše; tiho je Marjetica odrinila vrata in stopile sva neslišno v vežo. Iz sobe so se čuli neprijetni, hreščéči glasovi; odprla sem vrata, ter zagledala čuden prizor. Gorelčevka je stala na sredi izbe, dolgi črni lasje so ji viseli razpleteni po ramenih in hrbtu, na sebi je imela zamazano srajco in enako spodnje krilo; v eni roki je držala močno moževo palico, v drugi nekakšne suhe rože. Zdela se mi je mnogo večja, kakor sicer; skoraj strah me je bilo njenih divjih oči in mislila sem, da je zblaznela. Ko me je zapazila, je začela kričati. Poglejte, Mlinarjeva je prišla, da me ubije ali zastrupi, ker bi bila rada gospodinja na mojem domu! Zgrabila je v kotu stoječo sekiro in jo rinila otroku v roke: »Na, vzemi, in udari to žensko, morda je sam vrag, ki zapeljuje mojega moža, da mi noče dati več denarja, čakaj, z blagoslovljeno vodo jo pokropim, potem bo zbežala.« Vzela je kozarec vode in me začela kropiti. Težko je bilo prepričati jo, da jaz nisem Mlinarjeva. Končno se je vendar nekoliko pomirila. S težavo sva jo spravili v posteljo; ko je trdno zaspala, sem potolažila tudi zbegane in prestrašene otroke ter odšla domov.

Od tistega časa je bolehal Marjetica. Nekoč mi je tožila, da jo boli desno koleno in ji začenja otekati. Zato sem prosila njeno mater, naj jo ne muči več toliko z delom, ker samo ona bo kriva njene smrti. To je užalilo njen ponos, spravila je Marjeto v posteljo in od tistega časa ni več vstala. Njena postelja je bila pri oknu, ki ga je imela vedno odprtega. Videla je ljudi, ki so hodili po vasi po opravkih in slišala, kako so se zgražali nad surovostjo Gorelčevke, kajti Marjetico so ljubili vsi. —

Oče se je na vso moč prizadeval, da reši otroku življenje; bolelo ga je, da je morda tudi on kriv njene bolezni, ker se je bil premalo brigal zanjo. Poklical je dva zdravnika, izjavila sta, da je jetična in pustila prav malo upanja. —

Zapuščala sem dom in se poslovila tudi od Marjete. Jokala je, ko sem ji stisnila koščeno roko, — jokala sem tudi jaz. — »Vem dobro, da sem zapisana smrti, vendar bi še tako rada živel, zavoljo matere«, je dejala. — »Kdo jim bo kaj pomagal! Nikogar ne bo imela; ata je ne mara — bojim se, da umrje nesrečna in zapuščena.« — Nisem ji mogla reči tolažilne besede; z boleštvjo v duši sem zapuščala hišo in otroka, ki tako udano trpi zaradi materinega greha. — — —

Pomlad je trosila cvetje po zemlji, ko sem se vračala domov. Pot s kolodvora je precej dolga, zato sva se začela pogovarjati z

Zahtevajte Molinsko cikorijo!

voznikom Markom, starim in izkušenim možem, kaj vse se je izpremenilo v naši vasi, odkar me ni bilo doma.

Pripovedoval mi je na dolgo in široko, kako slabo se je omožila ošabna županova Mici, ker ne razume gospodinjstva in da so veliko Kranjčevo posestvo kupili Nemci, ki gospodarijo čisto po svojem, in če jih človek kaj vpraša, še razumejo ne, odgovoriti. »Kaj pa Gorelčeva Marjetica? Ali je že ozdravela?«

»Hoje! — štirinajst dni, gospodična, po vašem odhodu jo je Bog rešil iz suženjstva surove matere . . . Tako lepo in vabeče je sijalo zunaj solnce, topel veter se je poigraval z vejami. Marjetici se je zdelo, da jo kliče in zahrepenela je na prosto. — Pa sem prišel jaz mimo; šel sem bil na bližnjo senožet. Opazila me je ter me prosila, naj jo zanesem pod tisti košati oreh. — Zakaj ne, če želiš! Kje pa je mati? — sem jo vprašal. Šla je v prodajalno nekaj kupit in je rekla, da se skoro vrne. — Tako sem si mislil; če bi ne bilo tam nobene gostilne, bi se že mogoče kmalu vrnila, tako pa — Pogrnil sem najprej po travi rjuho in prinesel blazino, nato pa sem rahlo položil Marjetico. Obraz ji je žarel veselja, da je po dolgem času zopet med zelenjem in v prsih ji je vstajalo upanje, da morda še ozdravi. Prijela me je za roko in dejala: hvala lepa, Marko, morda kmalu ozdravim! To so zadnje besede, ki sem jih slišal iz njenih ust . . .

»Mračilo se je, ko je prišla Gorelčevka precej vinjena domov. Nikogar ni bilo, da bi bil prej zanesel otroka v sobo. Zato jo je zgrabila vinjena Gorelčevka — na stopnicah se je zaguncala in padla z otrokom, padla je tako nesrečno, da je mati že mrtvo hčerko prinesla v sobo. — Seveda je drugi dan trdila, da je umrla ponoči. —

»Bog pa je hotel, da je nekaj mesecev nato na istem mestu izdihnila tudi ona«, je nadaljeval Marko.

»Neznosno mrzla je bila tista noč in sneg je sipal z neba. Gorelčevka se ga je zopet navlekla. Spravila je otroka v postelj, sama pa se je odpravila bogvekam, pa ji je izpodrsnilo na zasneženih stopnicah, padla je in obležala nezavestna. Drugo jutro sta jo našla njena otroka ob stopnicah mrzlo in s snegom obsipano: Hitela sta bosa v vas pravit ljudem, da dvignejo mater, ker spi zunaj na snegu. — »Grda, zelo grda napaka je, če se vda mož pijančevanju, a še desetkrat grje je, če pijančuje ženska«, je dostavil slovesno Marko in ustavil konje, kajti bila sva doma . . .

ki se prodaja v korist narodnih društev!

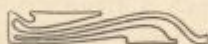
Iz domače kuhinje.

I.

Cmoki veljajo navadno za težko prebavljive, zato jih marsikatera gospodinja rada črta s svojega jedilnega lista. V resnici pa so cmoki le tedaj težko prebavljivi, če so slabo in napačno pripravljene. Rahle cmoke dobiš, če pravilno zmešaš sestavine, ki spadajo k cmokom. Pri krompirjevih cmokih igra tudi dobrot krompirja veliko ulogo. Glavna stvar je, da vemo: čim več moke zmešamo med pripravljeno testo, tem trši so cmoki. Dalje ne smemo preveč skopariti z jajci, ker jajca vežejo testo, da se cmoki ne razkuhajo. Žemeljnih cmokov ne delaj iz preveč starih žemelj. Vse cmoke zakuhaj v zelo vrelem slanem kropu, ki skoraj kar naprej vre, ko deneš cmoke vanj. Poizkusi najprej vsakokrat z enim cmokom, da vidiš, ali ni premehak ali pretrd, sicer se ti lahko zgodi, da skuhaš močnik namesto cmokov. Tudi ne sme biti premajhen lonec, v katerem se kuhajo cmoki, da se ne sprimejo. Ako se cmoki spočetka primejo dna lonca, jih z lopatico narahlo dvigni. Naj navedem nekatere preizkušene recepte za cmoke: — Krompirjevi cmoki. Umešaj 2 žlici surovega masla, 2 rumenjaka in sneg dveh beljakov; temu prideni 5 srednjevelikih v oblicah kuhanih in stlačenih krompirjev ter 2—3 žlice moke. Iz tega testa napravi srednjevelike cmoke, katere skuhaj v slani vodi. Potresi jih z drobtinami in jih zabeli. — Ako hočeš, primešaš tudi lahko testu malo sesekljanega, prekajenega mesa in 2 trdokuhani, sesekljeni jajci. — Veliki cmok. Napravi redko testo iz jajec, mleka ali kisle smetane in moke — kakor za praženje — posoli to ter razmotaj dobro. Potem namaži prtič dobro s surovim maslom, deni testo vanj, zveži rahlo prtič in ga obesi na recelj kühalnice v lonec vrele vode, kjer cmok skuhaj v sopari. Potem ga z dvema vilicama raztrgaj, posipaj s kruhovimi drobtinami ali z drobljenim kravjim sirom in ga zabeli s surovim maslom. Ali: Popari $\frac{1}{4}$ litra zdroba s pol litra mleka. Ko se to ohladi, primešaj dve jajci in na surovem maslu oprazene majhne kocke mlečnega kruha, Testo deni zopet v namazan prtič, skuhaj cmok in ga zabeli. — Zaviti cmoki. Nastrgaj $\frac{1}{2}$ kg krompirja, ki ga lahko skuhaš prejšnji dan, primešaj en rumenjaka in sneg enega beljaka, malo soli, 2 žlici drobnega zdroba in do-

Zahtevajte Holinsko cikorijo!

brega četrť litra moke. Zgneti testo dobro, razvaljaj ga srednje debelo, namaži z raztopljenim surovim maslom in zreži na tri prste široke prame. Deni povsod po sredi ocvrte kruhove drobtine, zvij te prame, stisni jih ob kraju in skuhaj te cmoke v slani vodi in jih zabeli. — Masleni cmoki. Umešaj za pol jajca surovega masla in 1 rumenjaka, prideni žemelnih drobtin, soli in snega enega beljaka. Napravi majhne cmoke, katere skuhaj v slani vodi. — Turški cmoki. Nalij na 5 pesti izbranega in opranega riža vode in ga pusti stati četrť ure. Medtem seseklaj četrť kg kuhane ali pečene govedine, nekoliko prekajene slanine ali govejega mozga, seseklaj tudi malo čebulo ter jo zarumeni na masti. Potem zmešaj v skledi riž, meso in slanino, prideni še pripravljeno čebulo, soli, popra in malo ingverja. Iz tega napravi cmoke, zavij jih v zelnote listke, katere prej v slani vodi prevri, in jih poveži z nitjo. Te cmoke duši 1 uro v pokriti posodi; obračaj jih večkrat in prilivaj juhe, da se ti ne prižgo. Potem razveži zavitke ter daj cmoke s sokom polite na mizo, ali pa popolnoma odstrani listke, posipaj cmoke z drobtinami in jih zabeli s surovim maslom.

MANICA KOMANOVA:

Spomladi.

Zopet je majnik tu —
zima končana.
V rajski krasoti je
vzcvela poljana.

Góre, doline so
ozelenele,
ptice so pevati
zopet začele.

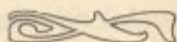
Došli spet stvarstvu so
blaženi dnovi.
V prsih le še vršé
zimski vetrovi.

Zimskim vetrovom tem
konec kdaj bo li?
Slutnja odzivilja mi:
»Menda nikoli!«

Bojno polje . . .

Bojno polje . . .
krvavo polje,
padlih borilcev glej
dolge vrste . . .!

Bojno polje
je moje srce,
padli borilci v njem:
nade mrtve!

Zahtevajte Holinsko žitno in sladno kavo!

◦ RAZNOTEROSTI ◦

Vse ostane pri starem. Kakor je že opetovano poročala »Slovenska Gospodinja« se slovansko in nemško ženstvo v Avstriji z največjo vnemo poteza, da bi se izpremenila paragraf 7. držav. zakonika in bi bila tudi ženskam dana splošna, enaka, direktna in tajna volilna pravica in pa paragraf 30 društvenega zakonika, po katerem bi potem tudi ženske smele biti članice političnih društev. Da bi se spravila ta očitvidna krivica napram ženstvu s sveta, za to so se najbolj trudile Čehinje in pa dunajski »Frauenbund«. Čehinjam so se pridružile tudi Slovenke, dočim med Hrvatricami še ni najti zanimanja za politično enakopravnost ženstva. 10. marca t. l. je državna zbornica razpravljala o izpremembi omenjenih dveh paragrafov. Toda prav istega dne — nič prej in nič pozneje — je vlada predložila tudi nov »svobodomiseln« načrt društvenega prava. Tudi ta načrt daje ženstvu iste pravice v društvih kakor moških. Ali ta načrt ni bil kar takoj sprejet, izprememba starega društ. zakonika tudi ne, in tako se je stvar odložila in ostane vse vsaj za nekaj časa — pri starem. Državni zbor je razpuščen, ženske pa moramo zopet čakati, čakati . . .

Právo Ženy. V Královem Poli blizu Brna je začel izhajati po novem letu češki ženski tednik, ki se predvsem zavzema za politične pravice ženstva ter prinaša redne vesti o ženskem gibanju sploh. List izdaja urednica češke »Ženske Revue«, ga. Zdenka Wiedermannova-Motyčková. Ta izborni, informativni list, ki velja za vse leto 6 K, toplo priporočamo.

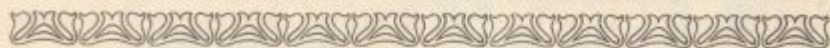
Španija. Glasom vladnega odloka je ženskam na Španskem dovoljeno posečati visoke šole pod istimi pogoji kakor moškimi. Tudi imajo odslej akademično izobražene ženske iste pravice do javnih služb kakor moški.

Japonke. Tisoč Japonk študira na japonski ženski univerzi v Tokiju. Seveda ni ta univerza popolnoma taka, kakor n. pr. dunajska. Tokijsko žensko vseučilišče izobrazuje ženske v splošnem in v praktičnih strokah, uči jih vzgoje otrok in vsega, kar spada v poklic dobre matere. Poleg tega pa so še posamezni oddelki, kjer ženske, kakor moški lahko študirajo medicino in druge višje znanstvene stroke. Na Japonskem imajo že danes več doktoric in profesoric. Tudi časnikaric je precejšnje število ter se Japonke sploh mnogo bavijo s slovstvom. V vseh velikih mestih snujejo

posebne ženske klube, ki jih ženske posečajo v velikem številu. V Tokiju izhaja ženski časopis pod naslovom »Žena v dvajsetem veku«; urejuje ga pisateljica Uta Imai, katere leposlovna dela so znana tudi v Ameriki. Japonske žene dobro pojmiyo svoj položaj v današnjem času ter se trudijo, da si pribodujejo trdno stališče na prosvetnem, društvenem in javnem polju.

Kitajke. Kitajska vlada je pozvala občinske načelnike, naj ustanavljajo ženska učiteljišča, da bo imela Kitajska čim preje ženske učiteljice. Ta poziv je povzročila kitajska napredna stranka, ki se zavzema za to, da se kitajske ženske šole reformirajo in izpopolnijo. Dosedaj so poučevali mlade Kitajke misijonarji in pa japonske učiteljice. Odslej pa hočejo imeti Kitajci svoje domače učiteljice.

Polna enakopravnost danskega ženstva? Na Danskem je nedavno vlada podala zbornici načrt, po katerem bi imeli vsi moški in vse ženske, ki so dosegle 25. leto, aktivno in pasivno volilno pravico. Poslanska zbornica je sprejela ta načrt z veliko večino, samo par nazadnjakov je glasovalo proti njej. Ako bode načrt sprejet tudi v gornji zbornici, potem stopi Danska v vrsto najnaprednejših držav, v kateri se je izvršil tekom štirih let velikanski prevrat. Še leta 1906 so bile ženske namreč na Danskem politično popolnoma brezpravne. L. 1907 in 1908 so dobile aktivno in pasivno volilno pravico za občine in javne sirotinske zavode, a sedaj je skoraj gotovo, da se odpre ženskam tudi parlament. Ministrski predsednik, Claus Bernstein, se je izrazil pri tej priliki: Naše ženstvo ima volilno pravico v občinah, a vsi vemo, da ima vobče to le dobre posledice. Zato menim, da bo prav pametno, ako dobi žena tudi volilno pravico v državnem zboru, kajti razvoj naroda je naravnejši, ako delujejo poleg mož tudi ženske, ki kažejo za javne zadeve prav toliko ali še večje zanimanje kakor moški.

Domač prepir z veselim koncem.

Na cesti pred hišo so stale sosede in živahno debatirale.

»Da ga le sram ni, tega Bertoncija! Komaj pet let sta poročena, pa že prepiri v hiši. Od jutra do večera nič drugega, nego samo vpitje. Ta reva uboga je že izkusila pri njem!«

»Ampak sama je tudi mnogo vzrok. Ne da bi njega zago-varjala! Kar je res, je res. Ko bi se ona malo bolj brigala za njega, bi tudi on ne razsajal venomer. Zadnjič ji je naročil, naj

kupi Kolinske kavne primesi, ona pa, kakor nalašč, prinese drugo. Potem naj se pa on ne jezí!»

Tako in enako so govoričile pred hišo na cesti dobre sosedse in vlekle čez zobe Bertoncija in Bertoncijevko.

Pri Bertonciju so bili taki prepiri na dnevnem redu. Vsa ulica se je že zgražala nad tem. Ponavadi se je začelo zaradi kake malenkosti — beseda je dala besedo in prepir je bil tu.

In nazadnje je stvar prišla tako daleč, da sta bila oba do grla že sita takega življenja in se je zdelo, da ni nobenega drugega izhoda nego ločitev.

In tako vidimo kmalu Bertoncija in Bertoncijevko v sodni dvorani. Sodnik, izkušen mož, izkuša doseči med prepirljivima zakoncema poravnavo. Pa vse zaman: oba sta popolnoma nepristopna njegovim besedam. In da ni sodnik nastopil res skrajno energično, še v lase bi si bila skočila kar v razpravni dvorani!

In tako je sodnik moral, hočeš nočeš, opustiti vse pomirjevalne poizkuse in opustiti oba s povabilom, naj prideta čez en teden, ker je bilo treba predložiti še neke dokumente.

Minil je teden. Na deveto dopoldansko uro je bila določena razprava pred sodiščem.

»Ali pojdeva?« se oglasi on. Pa ne sledu ni več tiste grobosti, ki jo je kazal nasproti svoji ženi prej. — »Ali je že čas?« je dejala ona z ravnotako prijaznim glasom, kakoršnega on pri nji prejšnje čase ni bil vajen. »Saj je komaj poldevetih! Lahko bi še napravila kaj zajuterka.« — »Pa napravi!« je povzel spet on.

In res je kmalu stala na mizi kava. In Bertoncij in Bertoncijevka sta se vsedla k mizi. Prijazen je bil njiju razgovor, kakor bi se nikdar ne bilo nič med njima neprijetnega dogodilo.

Nekaj časa sta oba molčala, nato pa je povzel on: »Pravzaprav sem jaz vzrok vseh teh prepirov. Ampak zdaj bo drugače. Saj si že lahko misliš, da v ločitev nikdar ne privolim!« — »Jaz tudi ne! Jaz tudi ne!« mu brž poseže ona v besedo. »Jaz sama sem vzrok vseh teh prepirov. Preveč sem bila trmoglavá. Ti na primer si vedno zahteval, naj kupujem Kolinsko kavno primes, jaz pa sem sama pri sebi rekla: ne, pa ne, ravno zato ne, ker jo on hoče. Akoravno sem bila prepričana, da imaš ti prav. Prav dobro sem že davno vedela, da je Kolinska kavna primes najboljša, pa sem hotela le tebe jeziti in je samo zato nisem hotela kupovati. Zdaj pa vidim, da sem ravnala popolnoma napačno. Odpusti mi, prosim te, če moreš. Poboljšala sem se, kakor vidiš, zdaj kupujem samo Kolinsko kavno primes, kakor ti želiš.«

»Od mene pa ni bilo prav«, je spet povzel on, »da ti nisem že takrat koj razložil vzrokov, zakaj hočem imeti samo Kolinsko kavno primes. En vzrok si že sama ugenila, ta namreč, da je Kolinska kavna primes najboljša od vseh. To pa še ni vse. Kolinska kavna primes ima še eno dobro lastnost, namreč to, da je pristno domače blago. Naše ženske so že take, da kaj takega vse premalo upoštevajo. Vseeno jim je, ali je blago domačega ali pa tujega izvira. Pa je to zelo važna stvar. In ravno naše gospodinje bi morale predvsem paziti na to, da kupujejo domače blago!«

Tako in enako je govoril Bertoncelj svoji ženi še po poti, ko sta šla k sodišču.

In začela se je spet obravnavati. »Ali še vztrajate na ločitvi?« je vprašal sodnik. — »Ne več!« sta se skoro v eni sapi oglasila oba zakonca.

»Kako?« se čudi sodnik. »Kdo pa je napravil ta čudež?«

»Kolinska kavna primes!« pravi ona.

»Kolinska kavna primes!« ponovi on. »Ali je ne poznate še? Če je še ne poznate, bi vam jo prav zelo priporočal. Dobite jo v vsaki špecerijski trgovini, kjer imajo pri vходу ali pa v izložbi modro tablico s sokolom in napisom: Kolinska kavna primes. — In zdaj pa mislim, da je naša stvar končana. Upam, da se zaradi ločitve ne vidimo tukaj nikoli več.«

In Bertoncelj je prijel svojo ženo pod pazduho, in odšla sta iz sodne dvorane.

Zdaj pa živita prav srečno in zadovoljno, in nič več ne morejo govoriti jezične sosede o prepirih pri Bertoncljevih.

Slovenske gospodinje

*opozarjamo in prosimo,
da se pri nakupu ozi-
rajo v prvi vrsti na
turške, ki imajo svoje
oglasje v inšeratni pri-
logi „Slovenske Gospo-
dinje“.*

NESTLÉ-jeva

moka za otroke

Popolna hrana
za **dojenčke, otroke** in bolnike
na želodcu.

Vsebuje pravo planinsko mleko.
Škatlja K 1.80 v vsaki lekarni in
drogeriji.

Specialiteta, edina slovanska ura za telovadee.Dobi se samo
pri tvrdki**H. Suttner, Ljubljana**Mestni trg in
Sv. Petra cesta.Št. 413. Srebrna
z 2 močnima po-
krovoma K 28·50Št. 415. Kovina-
sta z 2 pokro-
voma K 15·50,
s finim anker
„Iko“ kolesjem
na 15 kamnov.Častna tovarna
ur v Švici.Št. 412. Srebrna
s 3 močnimi po-
krovi K 32·50Št. 414. Kovina-
sta s 3 pokrovi
K 18·—, s finim
anker „Iko“
kolesjem na 15
karnov.Tovarniška
znamka „Iko“.

Ime:

A. Miklauc**Ljubljana***bodi vsakemu znano
pri nakupu blaga za***obleko in perilo**